

*«Οι γυναίκες της ραπ σκηνής στην Ελλάδα: Επαναπροσδιορίζοντας τη
θεματολογία των στίχων της hip-hop κουλτούρας μέσα από ένα μουσικό
docufiction.»*

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Δημητροπούλου Βασιλική

AM: 3919093

Για το εργαστήριο της πτυχιακής εργασίας

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Μαρία Πασχαλίδου

Εξάμηνο: 8^ο

Για το τμήμα Πολιτισμού, Δημιουργικών μέσων και Βιομηχανιών

Βόλος, 2023

«Οι γυναίκες της ραπ σκηνής στην Ελλάδα: Επαναπροσδιορίζοντας τη θεματολογία των στίχων της hip-hop κουλτούρας μέσα από ένα μουσικό docufiction.»

«The women of the female scene in Greece: Readjusting the thematology of the lyrics in the hip hop culture, presented in a musical docufiction»

Μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής:

Μαρία Πασχαλίδου

(Επίκουρη καθηγήτρια/ Εικαστικές Τέχνες και Κινούμενη Εικόνα/ Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)

Ελισάβετ Κιουρτσόγλου

(Επίκουρη Καθηγήτρια/ Σπουδές Σχεδιασμού και Θεωρίες Χώρου - Ήχου / Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)

Ελπίδα Καραμπά

(Αναπληρώτρια Καθηγήτρια/ Πολιτισμική Διαμεσολάβηση και Εκπαίδευση στις Τέχνες / Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)

*Το παρακάτω κείμενο υπογράφεται από τον/τη φοιτητή/φοιτήτρια που εκπόνησε την ΠΕ
«Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας, η οποία Εκπονήθηκε σύμφωνα
με τον Κανονισμό Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας του ΤΠΔΜΒ»*

Ευχαριστίες

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο *«Οι γυναίκες της ραπ σκηνής στην Ελλάδα: Επαναπροσδιορίζοντας τη θεματολογία των στίχων της hip-hop κουλτούρας μέσα από ένα μουσικό docufiction.»* εκπονήθηκε στα πλαίσια των προπτυχιακών μου σπουδών στο τμήμα Πολιτισμού Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με έδρα το Βόλο. Αναμφίβολα η παρούσα εργασία δεν θα είχε πραγματοποιηθεί χωρίς τη συμβολή κάποιων ανθρώπων που νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω. Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαιτέρως την Επίκουρη Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και επιβλέπουσα καθηγήτρια της πτυχιακής μου εργασίας Μαρία Πασχαλίδου για τη πολύτιμη συμβολή και στήριξη και τη συστηματική καθοδήγησή της καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής της εργασίας μου. Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζω ακόμη, για την κυρία Ελισάβετ Κιουρτσόγλου και Ελπίδα Καραμπά, μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής για τη συμβολή τους στην ολοκλήρωση της εργασίας. Τέλος, νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω τους ανθρώπους μου που με στήριξαν ψυχολογικά και κυρίως τον φίλο μου Αργύρη Αποστόλου που βοήθησε σημαντικά στην εκπόνηση της ταινίας μου.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	3
Περίληψη.....	5
Summary	5
Εισαγωγή	6
Η εμφάνιση των γυναικών ράπερ στην Ελλάδα	7
Τα κορίτσια που πήραν τη σκυτάλη στο σήμερα, στίχοι και θεματολογία	8
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ:	15
Υπόθεση, θεματικοί άξονες, υλοποίηση σύγκριση και μέθοδοι.	15
Υπόθεση και Θεματικοί άξονες.	15
Θεματικοί άξονες Ενότητα 1η	16
Σύγκριση του τραγουδιού με τον δίσκο του Brando και άλλους καλλιτέχνες.	19
Θεματικοί άξονες Ενότητα 2η	21
Θεματικοί άξονες Ενότητα 3η	25
Ντοκιμαντέρ και Μυθοπλασία: Η έννοια του Docufiction.	27
Σύγκριση του Ημερολογίου με το Cinéma Vérité	28
Σύγκριση του Ημερολογίου με τη Σελήνη, 99 ερωτήσεις.....	29
Γυρίσματα και διαδικασία	32
Επίλογος	33
Βιβλιογραφία	34

Περίληψη

Σκοπός της εν λόγω πτυχιακής εργασίας είναι η έρευνα και η μελέτη της γυναικείας ραπ σκηνής στην Ελλάδα από την αρχή έως και το σήμερα ενώ παράλληλα θα εστιάσουμε στη θεματολογία των τραγουδιών, νοηματικά και στιχουργικά, αναφέροντας κάποια παραδείγματα, με στόχο να μελετηθεί το εάν τελικά η hip-hop κουλτούρα προσεγγίζεται διαφορετικά από τη γυναικεία παρουσία και αποκτά άλλη διάσταση. Ένα μεγάλο κομμάτι της εργασίας αποτελείται από την παρουσίαση της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε για να εκπονηθεί το προσωπικό μου έργο «Ημερολόγιο», ένα μουσικό docufiction/ ντοκιμαντοπλασία, στο οποίο ακούγονται τρία hip-hop κομμάτια που δημιούργησα, αναλύοντας μέσα από την εικόνα το πώς βιώνω εγώ ένα κομμάτι της hip-hop κουλτούρας και το πώς γεννιέται η έμπνευση μέσα από την καθημερινότητα. Έτσι, θα γίνει λόγος και σύγκριση του έργου μου αφενός με κάποιους hip-hop καλλιτέχνες που εμπνεύστηκα και αφετέρου με κάποια είδη ντοκιμαντέρ στα οποία βασίστηκε το έργο μου.

Summary

The purpose of this Final project is the research and study of the female rap scene in Greece, from the beginning till today, while we're about to focus on the thematology of the songs, and especially the meaning and lyrics, by presenting some examples, with the purpose of studying, if the hip hop culture is approached differently by the female presence and if it can be finally seen from another point of view. A big part of the project is consisted of the presentation of the methodology used for the production of my own personal work of art, «Diary», a musical Docufiction / documentary - storytelling, in which there are heard three hip hop songs that I created, analysing through film, the way that I experience a part of the hip hop culture, and how comes the inspiration through reality and everyday life. There will also be a comparison of my work with some hip hop artists that I took inspiration of, and on the other hand, another comparison with some types of documentaries in which my project is based on.

Εισαγωγή

Η έρευνα για τη γυναικεία ραπ σκηνή στην Ελλάδα διεξήχθη ως ένα βαθμό μέσα από την υλοποίηση της ερευνητικής μου εργασίας. Στη συγκεκριμένη εργασία, έγινε μία αναδρομή στο παρελθόν όσον αφορά την εμφάνιση των γυναικών στη χιπ-χοπ κουλτούρα από τις Η.Π.Α μέχρι και την Ελλάδα, φτάνοντας στις γυναίκες του σήμερα, στη θεματολογία των στίχων τους και στη διαφορετική τους προσέγγιση σχετικά με την στερεοτυπική εικόνα των ραπ ακουσμάτων. Είναι γεγονός πως η εν λόγω μουσική -πλέον από τα πιο δημοφιλή είδη μουσικής στην Ελλάδα του σήμερα- παρόλο που ακόμα πολλά κομμάτια ανδρών καλλιτεχνών περιστρέφονται γύρω από τον μισογυνισμό, το σεξισμό και το ρατσισμό και την ομοφοβία, εκτός από ένα μέρος ανδρών που ασχολείται με τον «αντί-αρρενωπό» λόγο καταρρίπτοντας τα έμφυλα στερεότυπα, και όλα τα παραπάνω, υπάρχουν οι γυναίκες της χιπ-χοπ κουλτούρας που όλο και πληθαίνουν στην ελληνική σκηνή και έχουν να πουν τις δικές τους ιστορίες με διαφορετικά βιώματα και εμπειρίες, επαναπροσδιορίζοντας το περιεχόμενο των στίχων και το γενικότερο ύφος της ραπ μουσικής.

Στη παρούσα εργασία, θα μπορούσαμε να πούμε πως συνεχίζουμε αυτή την έρευνα εμβαθύνοντας περισσότερο στη παραγωγή ραπ τραγουδιών εμπνευσμένα από καθημερινά βιώματα μίας νεαρής γυναίκας που αντιμετωπίζει την ελληνική πραγματικότητα, σε ένα μουσικό docufiction που φαντάζει το δικό της προσωπικό ημερολόγιο. Αυτή η ιδέα γεννήθηκε από την ανάγκη μου να δημιουργήσω τα δικά μου ραπ κομμάτια καταρρίπτοντας τα έμφυλα στερεότυπα συνδέοντάς τα με τη τέχνη του ντοκιμαντέρ και της απλοϊκής καταγραφής γεγονότων, χωρίς πολλά εργαλεία, ακριβώς όπως εγώ βιώνω τη ραπ μουσική στη ζωή μου.

Συνεπώς, η πτυχιακή μου εργασία, αρχικά αναφέρεται στη δική μου διαφορετική προσέγγιση της ραπ μουσικής, τη θεματολογία των στίχων τους και τα βιώματα τους και έπειτα στη δική μου προσπάθεια δημιουργίας τραγουδιών με δικό μου στίχο και μουσική μέσα από τα δικά μου προσωπικά βιώματα και την καταγραφή τους στο προσωπικό μου docufiction/ντοκιμυθοπλασία¹, μελετώντας τη μεθοδολογία μου, τις επιρροές μου από τον κόσμο της μουσικής και του κινηματογράφου, τη πορεία της σκέψης μου, την ιδέα και την υλοποίησή της.

¹ Είδος ντοκιμαντέρ που εμφανίζεται στις αρχές του εικοστού αιώνα και αναφέρεται σε ένα κινηματογραφικό έργο που έχει επιρροές από τα στοιχεία του ντοκιμαντέρ και της μυθοπλασίας (τεκμηριωμένη μυθοπλασία).

Η εμφάνιση των γυναικών ράπερ στην Ελλάδα

Οι πρώτες γυναίκες που τόλμησαν να κάνουν ραπ σε ένα ανδροκρατούμενο «σπορ» ήταν η Sadahzinia (Γιολάντα Τσιαμπόκαλου) συμμετέχοντας σε ένα δίσκο του συγκροτήματος Active Member που ονομάζεται «Το Μεγάλο Κόλπο» στο οποίο έγινε και μόνιμο μέλος στη πορεία, η Dogmother (Ελενα Μηλιώκα) και αργότερα η Inka (Μαρία Χατζοπούλου) η οποία ήταν μέλος ενός από τα πιο γνωστά συγκροτήματα στην Ελλάδα, τους Bdc (Bong Da City, 2007). Αν κάνουμε μία ανασκόπηση στα κομμάτια τους μπορούμε εύκολα να καταλάβουμε πως οι στίχοι τους δεν περιέχουν κάποιο φεμινιστικό μήνυμα, κάτι που να αναφέρεται σε ισότητα κτλ. Για τα δεδομένα όμως εκείνης της εποχής, το θάρρος δύο γυναικών να εισχωρήσουν σε μια ανδροκρατούμενη σκηνή στην οποία κατά βάση θα άκουγαν μόνο αρνητικά σχόλια καθώς το ραπ ήταν «μόνο για άντρες», ήταν ένα τεράστιο και δύσκολο βήμα. Αν και η Dogmother δεν είναι ενεργή στο χώρο πια, η Ίνκα συνεχίζει μόνη της μέχρι και σήμερα και μετά τη διάλυση των Bdc. Άλλες καλλιτέχνιδες που έκαναν την αρχή για να ανθίσει η γυναικεία ραπ σκηνή και αξίζει να αναφερθούν είναι οι Mentira Witch Project, Mi55, Σάρα, Daisy Chain και Miss Zebra.²

² Σε αντίθεση με την Ελλάδα, η Αμερική είχε από πολύ αρχή μία θέση για γυναίκες ράπερς η οποία ήταν σχετικά ισάξια με των αντρών. Αυτό συνέβη γιατί εκεί, η χιπ-χοπ κουλτούρα γεννήθηκε από ανάγκη, από μεγάλα πολιτικά κινήματα, ενώ στην Ελλάδα έφτασε ως μία μόδα, μία κουλτούρα προσαρμοσμένη στις τοπικές συνθήκες. Τα κινήματα διεκδίκησης δικαιωμάτων για τους μαύρους συνδέθηκαν με τον μαύρο φεμινισμό και έτσι πολλά γυναικεία ραπ σχήματα “έσπασαν” τον ανδροκεντρισμό των Αμερικάνων από νωρίς. Στην Ελλάδα όμως δεν ακούγονταν πολλά ονόματα γυναικών στο χώρο.

Τα κορίτσια που πήραν τη σκυτάλη στο σήμερα, στίχοι και θεματολογία

Τα τελευταία χρόνια, οι γυναίκες της hip-hop σκηνής πληθαίνουν και παλεύουν να καταρρίψουν τα έμφυλα στερεότυπα, το σεξισμό και τον μισογυνισμό που επικρατεί στην ελληνική κοινωνία είτε μιλάμε για τη μουσική σκηνή είτε για το κοινό της. Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναφερθούμε συνοπτικά σε μερικές από αυτές και στο περιεχόμενο των στίχων τους.

Mira

Η Mira μπήκε πρώτη φορά σε στούντιο στα 18 της, έκανε freestyle στα 14 και ξεκίνησε να γράφει στα 16 της. Το 2020 δημοσίευσε το πρώτο της κομμάτι. Τον Μάιο του 2021 θα μπορούσαμε να πούμε πως ήταν μια ανοδική περίοδο για εκείνη μετά από το μουσικό session της στο κανάλι του Dozen Sessions Live ³ στο Youtube στο οποίο έκανε μία ζωντανή ηχογράφιση 5 κομματιών. Το πρώτο από αυτά με τίτλο «Νότα Ρε» ήταν εκείνο που άφησε άφωνο το κοινό. Συγκεκριμένα ήταν μία αφήγηση (όπως η ίδια λέει στην εισαγωγή του) τριών ιστοριών τριών διαφορετικών κοριτσιών που άκουσε από τις ίδιες. Από όσα μπορούμε να αντιληφθούμε από τους στίχους, το κομμάτι αναφέρεται στη βία κατά των γυναικών.

Mira -Νότα Ρε (prod. Homage) | απόσπασμα

«Ήμουν μωρό και αυτό το έβλεπες υπέρ μου

Γιατί ποτέ μου δεν μιλούσα εγώ ποτέ μου

Σε οποίον με ρώταγε του έλεγες τσιμουδιά

Είχες συνένοχους σε όλη την γειτονιά

Το βράδυ εκείνο βαρύ σκοτάδι πίσσα δεν μπόρεσα να ξεφύγω

*Πάνω στο σώμα μου και η ανάσα μου κομμένη πώς να βρω το πειστήριο και μες στο
δικαστήριο πάω κατηγορούμενη*

³ Τα Dozen Sessions αποτελούν τα πρώτα ελληνικά sessions στη πλατφόρμα του Youtube και Spotify που δίνουν την ευκαιρία σε νέους καλλιτέχνες ανεξάρτητα από την αναγνωσιμότητα τους ή το είδος μουσικής τους να παρουσιάσουν τη προσωπική τους δουλειά μέσα από ένα βίντεο 10-20 λεπτών. Η ομάδα του Dozen αναλαμβάνει ολόκληρη τη παραγωγή της μουσικής και του βίντεο.

*Τώρα ρωτάνε γιατί το 'κανα
Λένε προκάλεσες κι ήθελες να το πάθεις
Λένε φορούσα παρά πολύ κοντό φόρεμα
Λένε είσαι άντρας και έπρεπε να επιβάλεις»*

[...]

*«Μα να που βρήκα επιτέλους τη φωνή
Μια κολλητή που πόνεσε και μια μητέρα
Να που δεν είμαι μόνη πλέον είμαι τρεις
Και να που γίνομαι άπειρες κάθε μέρα
Όλες οι φίλες μου στα δίχτυα σας μπλεγμένες
Και οι ιστορίες μου πολλές για δύο κουπλέ»*

Η Mira κατάφερε να χωρέσει σε ένα κομμάτι τριών λεπτών την ενδοοικογενειακή βία, τη βία κατά των γυναικών, τα έμφυλα στερεότυπα, την έλλειψη δικαιοσύνης, την γυναικεία αλληλεγγύη, τις τοξικές συμπεριφορές, τον φόβο αλλά και την οργή. Ολόκληρη η ηχογράφηση της έχει φτάσει τις 400.000 προβολές στο youtube ενώ το συγκεκριμένο κομμάτι έχει έως τώρα 35.000 streams στο Spotify. Το τραγούδι της κέρδισε το σεβασμό ολόκληρης της κοινότητας και ήταν από τις λίγες που έχουν μιλήσει τόσο ανοιχτά για τα προαναφερθέντα περιστατικά.

Semeli

Η Σεμέλη Παπαβασιλείου είναι γνωστή στο ευρύ κοινό ως τραγουδίστρια ρεμπέτικων τραγουδιών. Αγάπησε το ρεμπέτικο από μωρό αλλά έγραψε το πρώτο της ραπ κομμάτι το 2006. Δεν είχε ανεβάσει βέβαια κάποιο, έκανε μόνο freestyle στους δρόμους με τους φίλους

της και θεωρούσε πως το ραπ είναι αυτό. Κάποια στιγμή άλλαξε γνώμη και αποφάσισε να αφήσει κάτι πίσω. Ένα κοινό που έχει με την Μίρα είναι πως κι εκείνη έγινε γνωστή (ως ράπερ όμως) μέσα από το Dozen Session τον Μάρτιο του 21. Ήταν μία σοκαριστική ηχογράφηση καθώς λίγοι γνώρισαν πως η Σεμέλη ασχολείται και με τη ραπ μουσική. Τέσσερα ακυκλοφόρητα κομμάτια με ανατριχιαστικούς στίχους και flows, κοινωνικό, πολιτικό, αντιρατσιστικό και ερωτικό περιεχόμενο, ωμές εκφράσεις, βρισιές και χιούμορ, στοιχεία που δημιουργούν αρνητικά συναισθήματα σε πολλούς, κέρδισαν τις εντυπώσεις και το σεβασμό της κοινότητας.

Σεμέλη - Ακυκλοφόρητο 1 | απόσπασμα

« Θέλω τους gay με τα αρώματα,

τα τσιγγανάκια τα ευαίσθητα ζάκια και τα εκτρώματα.

Δαρμένα σώματα παιδιών βασανισμένων,

θέλω πλάι μου να έχω συντρόφους στα χαρακώματα.

Ότι βρωμάει και δε τολμάς εσύ θέλω στο πλάι μου

γιατί από σ' ένα με διαχωρίζει»

Στο πρώτο της ακυκλοφόρητο session η Σεμέλη ραπάρει για το περιθώριο. Για κάθε μειονότητα, κάθε περιθωριοποιημένο άνθρωπο, κάθε αδικημένο και φοβισμένο παιδί που δεν συμμερίζεται η κοινωνία.

Σεμέλη - Ακυκλοφόρητο 4 (Μπουφάν) | απόσπασμα

*«Οι άνθρωποι γύρω μου δε σέβονται τη μάχη τους,, αφήνουν τα όρνεα να τρέφονται απ' την
ράχη τους.*

*Υποπέφτουμε στην λούμπα να 'μαστε ημιμαθείς που 'ναι πάντα πολύ χειρότεροι απ' τους
άσχετους.*

*Μάσκα νοοτροπίας φοράει πλέον η μιζέρια κι η αποθάρρυνση κοιμάται και τα βράδια στο
κρεβάτι μας.*

*Βλέπει θεούς πολιτικούς κι όλους τους άλλους σαν εχθρούς κάποιος αμφιβληστροειδής μέσα
στο μάτι μας.*

*Τα μπουφάν μου τα 'χω δώσει στα πρεζάκια φέτος και να τη βρουν τη ζεστασιά στο δρόμο
ελπίζω.*

Αν ο Χριστός σήμερα ζούσε, θα 'λεγε έχω δύο αντιανεμικά, πάρε το ένα στο χαρίζω.»

Penny

Η Penny ζει στη Θεσσαλονίκη κι αυτό το αναγνωρίζει οποιοσδήποτε την ακούσει καθώς εκφράζει την αγάπη της για τη πόλη της μέσα από τους στίχους της. Σε πολλούς ακροατές θυμίζει ΛΕΞ χωρίς αυτό να είναι απαραίτητα κακό, καθώς εκφράζει τα κοινωνικά προβλήματα της γενιάς της, τη ζωή στη πόλη που μεγαλώνει, την ωμή πραγματικότητα. Σίγουρα όμως η αφήγησή μιας γυναίκας για τη ζωή στη πόλη, τις νύχτες και τα προβλήματά της είναι πολύ διαφορετική.

Penny - Vasilissis (prod. AGRY W) | απόσπασμα

«Πέννυ μου λένε να ξες στη ζωή με το άγχος τα πάτε περίφημα

Πρόσεχε μόνη εκεί που γυρνάς μες το βράδυ θα γίνει δυστύχημα

Με τον στίχο μες τη καραντίνα τα βρήκαμε φουλ λες και ήταν ατύχημα

Μα κάποιοι νομίζουν θα λήξει και πάλι αυτό κλασικά με ένα τίμημα

Θα γράφω για αυτά που τα σκέφτεσαι όταν γυρίζεις από βασιλίσσης

Θα γράψω για κείνες που μόνες με αγώνα αλλάζαν ετών συνειδήσεις

Δεν πιστεύω ούτε τα μισά

Πόσο μάλλον αυτά που ακούς στις ειδήσεις»

Η νέα ράπερ πατάει κυρίως πάνω σε ρυθμούς drill. Η χροιά της, ο στίχος της, η περσόνα της και η δυναμικότητά της είναι στοιχεία που κάνουν μεγάλη εντύπωση στο κοινό. Απευθύνεται κυρίως στις γυναίκες, στη γενιά της, δίνει ελπίδα και ραπάρει με χωρίς φόβο. Μιλά για όσα τις ενώνουν και συγχρόνως τις γεμίζουν οργή.

Marseaux

Άλλη μία ιδιαίτερη περίπτωση της σκηνής του σήμερα είναι αυτή της Marseaux. Η εν λόγω καλλιτέχνίδα ανήκει στο συγκρότημα WNC⁴ και έχει πειραματιστεί με επιτυχία σε πολλά είδη μουσικής όπως και στη ραπ η οποία αποτελεί τις ρίζες της ομάδας της όπως αναφέρει σε μία συνέντευξή της

Για πολλούς η συγκεκριμένη ανήκει στη mainstream σκηνή «δεν κάνει ραπ» γιατί οι στίχοι είναι γραμμένοι σε συνεργασία με τον Solmeister (Μανώλης Σολιδάκης) ο οποίος παίζει τεράστιο ρόλο στην προσωπική της καριέρα. Για κάποιους άλλους η άποψη αυτή δεν ισχύει καθώς η σχέση των προαναφερθέντων δεν είναι τόσο επαγγελματική όσο περισσότερο οικογενειακή⁵.

Σε κάθε περίπτωση, εάν κάνουμε στην άκρη αυτές τις απόψεις, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει το ταλέντο, τη δυναμική, το flow της και κυρίως τα μηνύματα και τη στάση της μέσα από τη μουσική της. Μέσα από τους στίχους της «αγκαλιάζει» τις γυναίκες ακυρώνοντας τα στερεοτυπικά πρότυπα ομορφιάς που έχουμε συνηθίσει και υπενθυμίζοντας πόσο σημαντική είναι η αγάπη για τον εαυτό μας και η γυναικεία αλληλεγγύη. Παράλληλα είναι από τις λίγες ελληνίδες καλλιτέχνιδες που προσεγγίζουν σημαντικά ζητήματα που αποτελούν ταμπού για την ελληνική σκηνή, όπως η απώλεια των γονιών, τα παιδικά τραύματα και η LGBTQ+ κοινότητα

⁴ Wednesday Night Cypher: Μουσικό συγκρότημα που δημιουργήθηκε από τον Solmeister και τον Drans Οκτώβριο του 2011 και έκτοτε κυκλοφορεί ένα κομμάτι κάθε Τετάρτη στις μουσικές πλατφόρμες. Απαρτίζεται από πέντε μέλη: Τα πρώτα ήταν ο Drans ο Brando και ο GeoRVSD και στη συνέχεια η Marseaux, ο MrBlz και ο Decipher.

⁵ «Τα περισσότερα τραγούδια μου είναι βασισμένα σε προσωπικά βιώματα και εμπειρίες. Το στιχουργικό κομμάτι, ωστόσο, το επιμελείται ο Solmeister, καθώς είναι πολύ ικανότερος στο να περάσει στο χαρτί αυτό που έχω μέσα στο κεφάλι μου! Ο τρόπος που γράφει είναι πολύ ιδιαίτερος. Σε χορεύει, σε συγκινεί, σε προβληματίζει και αυτό που γράφει είναι πάντα ακριβώς αυτό που φαντάζομαι. Επίσης, η άποψη συνεργασία μας βασίζεται και στο γεγονός ότι συμφωνούμε απόλυτα σε ζητήματα όπως η σημαντικότητα της διαφορετικότητας και η συμπεριληπτικότητα, οπότε τα πνεύματά μας μοιραία συναντιούνται πάνω στη δημιουργική διαδικασία.» (Συνέντευξη από την Β. Λαδά).

Marseaux - Πολυαιθυλένιο (ft. Boyo) | στίχοι Solmeister, Boyo | απόσπασμα

*« Λίγο πριν βάλω την τζίφρα,
όταν πήρα το συμβόλαιο, είπα
δε θα αλλάζω ούτε στίχο, ούτε ρίμα.
Γράφω ακόμα για την chica
που η tv τάισε σκουπίδια
και της γεμίζει το μυαλό με λάθος πρότυπα το Insta.
Ο άλλος λέει πως δεν του αρέσουν οι χοντρές.
Οκ, κι εμάς δε μας αρέσουν οι μαλάκες.
Εσύ αναρωτήσου πώς σ' αρέσει το κορμί σου
και φτιάξε τον εαυτό σου όπως θες. »*

Marseaux – ????????? (ft. Brando) | Στίχοι Solmeister, Brando | απόσπασμα

*Σου γράφω τούτο το γράμμα
Και μέσα σου 'χω γράψει δέκα στιχάκια χαζά
Ποτέ δε βρήκα θάρρος να σου πω κατά γράμμα
Όλα εκείνα που θάβω βαθιά στην καρδιά
Κι έχουν περάσει τα χρόνια
Και όπως έλεγες τα νιάτα είναι περαστικά
Και νιώθω πως έχεις χαθεί κοντά έναν αιώνα
Και δεν θυμάμαι καν την τελευταία φορά
Που σε κρατούσα στα χέρια
Κι είχα τα όνειρά μου κάνει στην πλάτη φτερά
Κι είναι ειρωνικό που εσύ πετάς προς τ' αστέρια*

Κι εγώ κλωτσάω χαλίκια και κοιτάω χαμηλά

Αλλά μην κλάψεις για μένα

Και για τους δυο μας έχω κλάψει εγώ αρκετά

Δεν ξέρουν τι σημαίνει Rosa Vamva⁶ για μένα

Αν ήσουν ερωμένη, αδερφή ή μαμά

Η Marseaux έχει κυκλοφορήσει ήδη δύο album και τον Οκτώβριο του 2021 εμφανίστηκε σε Billboard της Times Square στη Νέα Υόρκη σε μία καμπάνια που ενισχύει τη φωνή των γυναικών στη διεθνή δισκογραφία. Μάλιστα είναι η νεότερη καλλιτέχνιδα που κερδίζει αυτό τον τίτλο.

Είναι φανερό βάσει των παραπάνω στίχων των διάφορων καλλιτέχνιδων πως τα θέματα που προσεγγίζουν, αφενός διαφέρουν πολύ συχνά από εκείνα των περισσότερων ανδρών ράπερ.(π.χ εξουδετέρωση των σεξιστικών στερεοτύπων) αφετέρου δεν είναι τόσο συνηθισμένα στη σκηνή παρόλο που αφορούν και τα δύο φύλλα (π.χ ομοφυλοφιλία, απουσία γονιών κτλ.) . Σίγουρα οι έλληνες καλλιτέχνες της ραπ σκηνής αναφέρονται πολύ συχνά στη κοινωνικοπολιτική κατάσταση της χώρας καθώς τα βιώματα είναι ίδια, όμως παρατηρούμε πως οι γυναίκες έχουν επιπλέον φόβους και άγχη και τη καθημερινότητα. («Πρόσεχε μόνη εκεί που γυρνάς μες το βράδυ θα γίνει δυστύχημα» Penny.)

⁶ Μουσική τριλογία με στίχους Solmeister και Brando και ερμηνεία από τον Brando και τη Marseaux, που αναφέρεται στη μετάβαση από την αγνότητα και την αθωότητα της παιδικής ηλικίας στο άγχος και το φόβο της ενηλικίωσης. Γίνεται αναφορά στην απώλεια των γονιών των δύο καλλιτεχνών (Brando, Marseaux) τα παιδικά τραύματα και την γρήγορη και βίαιη ενηλικίωση που βίωσαν εξαιτίας αυτής.

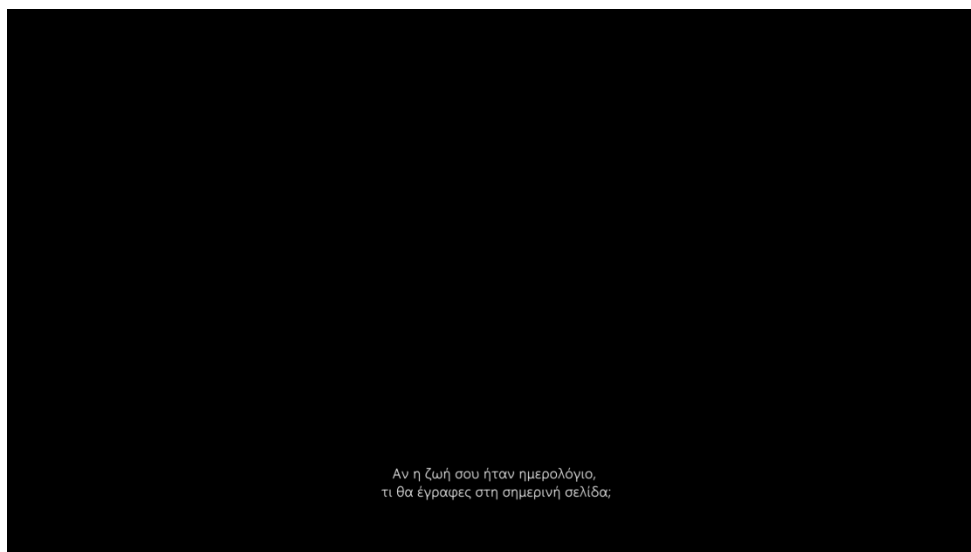
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ:

Υπόθεση, θεματικοί άξονες, υλοποίηση σύγκριση και μέθοδοι.

Υπόθεση και Θεματικοί άξονες.

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία, και την προσωπική μου επιρροή από την ελληνική ραπ μουσική αποφάσισα να εκπονήσω το προσωπικό μου έργο με τίτλο «*Ημερολόγιο*» ένα βιωματικό μουσικό docufiction που αναφέρεται στις καταστάσεις που αναβίωσα σαν φοιτήτρια στην επιστροφή μου στο παιδικό της δωμάτιο τους καλοκαιρινούς μήνες και το πώς το εξέφρασα μέσα από τους στίχους και τη μουσική.

Η ενασχόλησή μου με τη μουσική με έκανε να συνειδητοποιήσω πως όταν μετατρέπεις ένα τραυματικό γεγονός σε τέχνη, τότε το καθιστάς όμορφο και σημαντικό, ένα βίωμα που σε δίδαξε και σου χάρισε έμπνευση και γνώση, που έχεις τα εργαλεία να μεταδώσεις. Για αυτό και η ταινία ξεκινάει και τελειώνει με το εξής ερώτημα. «Αν η ζωή σου ήταν ημερολόγιο, τι θα έγραφες στη σημερινή σελίδα;».

Στιγμιότυπο 1 από την αρχή της ταινίας *Ημερολόγιο*

Η ζωή των ανθρώπων που ασχολούνται με τη τέχνη θα μπορούσε να ήταν ένα ημερολόγιο καθώς αποθανατίζουν στιγμές της ζωής τους μέσα από ένα έργο. Γι' αυτό και αποφάσισα να ονομάσω έτσι το δικό μου έργο γιατί σε κάθε κομμάτι του μέσα από την εικόνα και τη μουσική περιγράφω και ένα κομμάτι της δικής μου ζωής. Το εν λόγω έργο βιντεοσκοπήθηκε από εμένα από καθημερινές στιγμές με τους φίλους μου με μικρές σκηνοθετημένες στιγμές για να αποτελέσει τη σύνδεση του ντοκιμαντέρ και της μυθοπλασίας.

Θεματικοί άξονες | Ενότητα 1η

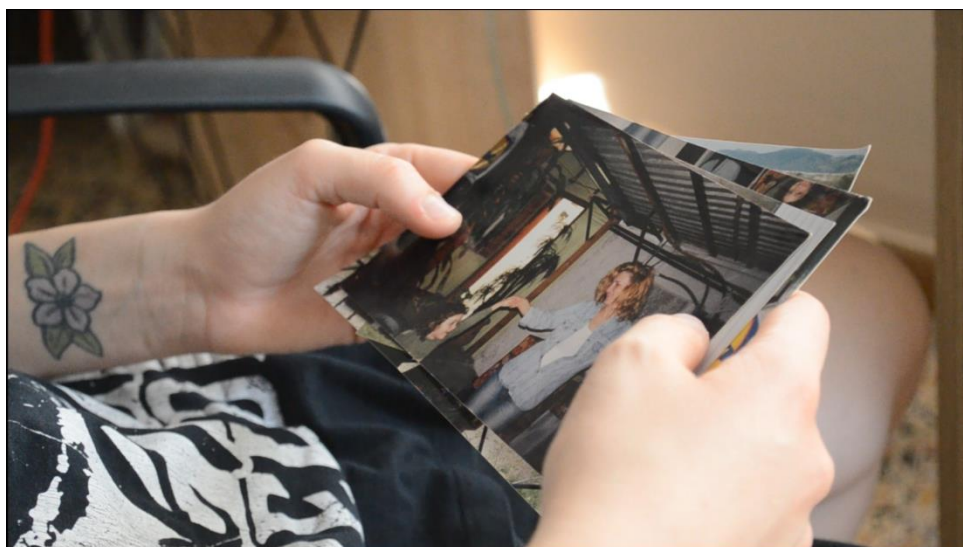
Το *Ημερολόγιο* αποτελείται από τρεις θεματικές ενότητες και τρία διαφορετικά κομμάτια. Κάθε ενότητα διαχωρίζεται με τρεις παιδικές εικόνες και μερικούς στίχους του τραγουδιού της θεματικής που ακολουθεί.

Η πρώτη αναφέρεται στη μετάβαση από το φοιτητικό σπίτι ξανά στο πατρικό και τη σύγκρουση του χαρακτήρα με τα παιδικά του τραύματα. Η ιστορία ξεκινά από μία τελευταία μάζωξη των φίλων στο φοιτητικό σπίτι λίγο πριν επιτρέψουν και έπειτα στο ταξίδι του χαρακτήρα έως το σπίτι. Εκεί μεσολαβεί ένα τηλεφώνημα με τη μητέρα μου, το οποίο μας προμηνύει για τη συνέχεια.

Στιγμιότυπο 2 η εισαγωγή της πρώτης ενότητας στο *Ημερολόγιο*

Στο παιδικό μου δωμάτιο έρχομαι ξανά σε επαφή με τις αναμνήσεις και την απώλεια κοιτάζοντας κάποιες παιδικές φωτογραφίες. Εκεί ξεκινά η πρώτη μου ηχογράφηση και σύνθεση. Το τραγούδι με τίτλο «φωτογραφίες» αναφέρεται κυρίως στην διαχείριση των παιδικών τραυμάτων μίας τοξικής σχέσης με τον γονέα, στην απομυθοποίησή του και την προσπάθεια ενός πλέον ενήλικα να αποβάλει όλα όσα συνήθιζε να αφομοιώνει στο οικογενειακό του περιβάλλον και να διαμορφώσει τη δική του προσωπικότητα χωρίς το άσχημο παρελθόν του.

Στιγμιότυπο 3 από τη πρώτη ενότητα στο Ημερολόγιο

Φωτογραφίες| Απόσπασμα

«Το σπίτι μου μικραίνει κι άλλο όταν ξανά γυρίζω

Προσπάθησα πολύ θεμέλια νέα να χτίσω

Από φως κι από χαμόγελα κι ας ήμουν στα πρόθυρα

χωρίς στόμα και όνομα να το εγκαταλείψω

{..}

Έξω χαράζει και μεγαλώνω δειλά

Μα δεν με τρώει το μαράζι άμα δε νιώθω καλά

Ήμουν παιδί και τα παιχνίδια μου κλέψαν και με τρέξαν

Αυτά ήταν δύσκολα για μας τα επόμενα είναι απλά

Σε συγχωρώ κι ας μη μας ζήτησες συγνώμη μπαμπά

Υπάρχει μια εξήγηση για κάθε συμπεριφορά

Γιατί ο γιος σου έγινε όπως εσύ τελικά

Γιατί καμία φορά φοβάμαι μη μοιάσω στη μαμά

*Γιατί περνάει πολλά φοβάται τη μοναξιά
Προσεύχεται τα βραδιά μα ο θεός δε της μιλά
Μας θέλει πάντα κοντά και μας κρατάει σφιχτά
Μα όσο μας σφίγγει άθελα της μας κρατά μακριά
Όπως το είχε πει κι ο Brando μας μεγάλωσες καλά
Κι ίσως στη θέση σου τα κάναμε χειρότερα
Μα έχω χρόνια μες σε τοίχους να νιώσω πως είμαι σπίτι μου
Αιώνες να θυμηθώ πως μοιάζαμε σα παιδιά»*

Σύγκριση του τραγουδιού με τον δίσκο του Brando και άλλους καλλιτέχνες.

Όπως παρατηρείται και στην αναφορά μου στο τραγούδι, η έμπνευση για αυτό το κομμάτι δημιουργήθηκε μέσα από τον δίσκο του Brando με τίτλο «Δεσμοί Αίματος». Ο συγκεκριμένος δίσκος είναι ένας hip-hop δίσκος στον οποίο ο καλλιτέχνης εξομολογείται το πώς εκείνος βίωσε την απουσία των οικογενειακών δεσμών και τους επαναπροσδιορίζει με ενσυναίσθηση, κατανόηση, αποδοχή και συγχώρεση.

Brando- Διαζύγιο | Απόσπασμα

«Και θα ήταν ψέματα αν σου πω πως την άκουσα
Θα ήταν ψέματα αν σου πω τα κατάφερα, μικρέ
Μεγάλωσα περίεργα κι έμαθα να θάβω τους φόβους κι όσα με τρώνε μ' ελπίδα πως δε θα με
βρούνε ποτέ
Μα αυτό δε γίνεται
Κι έτσι έχτισα τοίχο με τον πατέρα μου άθελά μου, λες και αυτός ευθύνεται, μικρέ
Λες κι οι άνθρωποι μπορούν να ζήσουν ευτυχισμένοι και μαζί
Λες και ξέρουν τη σωστή επιλογή
Κι όσο μεγάλωνα κι όσο προσπαθούσα να μη γίνω αυτό που μίσησα, να μην κάνω τα λάθη που
κουβάλαγα
Κι όσο μεγάλωνα κάθε εμπειρία μου αποδείκνυε πως δε θα το γλίτωνα όσο κι αν πάλευα
Μικρέ, να θυμάσαι πως ποτέ δε μεγαλώνουμε στ' αλήθεια
Και θα κάνουμε λάθη όπως κι εσύ
Κι εδώ που είμαι τώρα θα βρεθείς
Γιατί ευτυχισμένο τέλος δεν υπάρχει, ούτε τέλειοι γονείς»

Brando – Μαργαρίτα (ft. Marseaux) | Απόσπασμα

«Μου λείπεις, μαμά, τα βλέφαρά μου βαραίνουν
Μ' αυτό το γράμμα ίσως πέσει στα χέρια σου τελικά
Είναι έξω κρύα και από ψύχρα έχω χορτάσει, μαμά
Μα λέω πως θα είμαστε εντάξει, με μεγάλωσες καλά»

Brando – Αμαρτίες Γονέων (ft. Εκ των Εσω) | Απόσπασμα

«Μαμά να τους προσέχεις όσο αντέχεις!
Και όταν κουραστεί το σώμα σου θα σε προσέχω εγώ
Και αν δεν το πω στον μπαμπά πες του πως ξέρω πώς είναι πια

Πες του πως όλα είναι εντάξει, όλα θα πάνε καλά

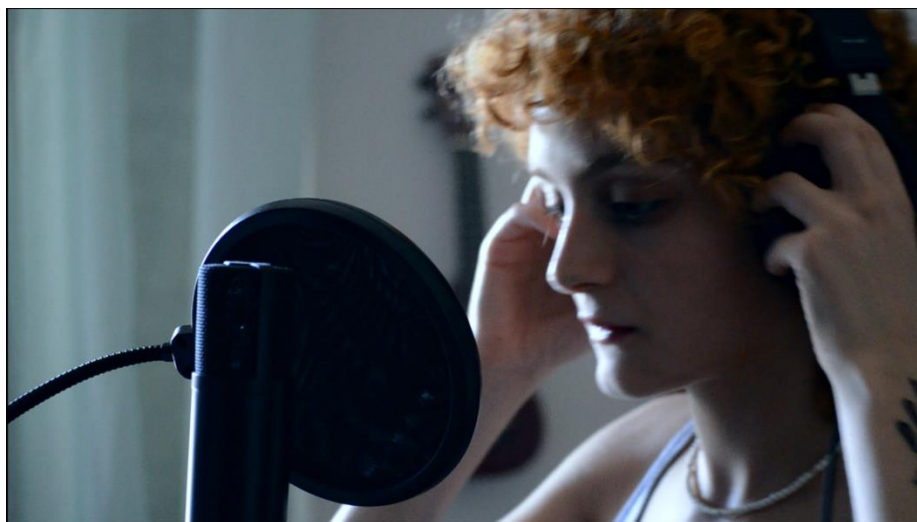
Μάνα θα τα καταφέρω, το παλεύω!

Και αν δεν το πω στον μπαμπά

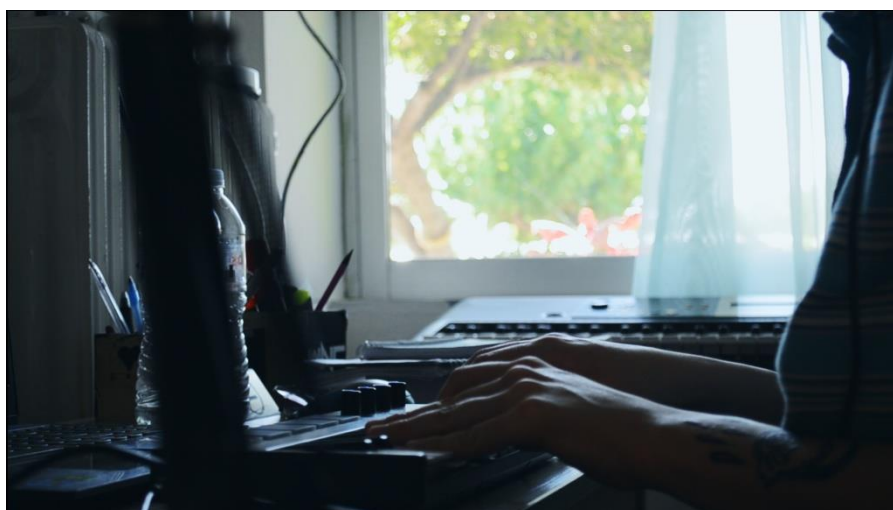
Πες του πως ίσως τον κατάλαβα πια

Αν μέσα του ένοιωθε παιδί όταν είχες μέσα σου παιδί

Πόσες ελπίδες λες να είχε να ανταποκριθεί σωστά;»

Στιγμιότυπο 4 από τη πρώτη ενότητα στο Ημερολόγιο: Ηχογράφηση

Στιγμιότυπο 5 από τη πρώτη ενότητα στο Ημερολόγιο: Παραγωγή μουσικής

Σε σχέση με άλλους ανθρώπους του χώρου το συγκεκριμένο τραγούδι θεωρώ πως έχει κάποιες επιρροές και από τη Mira σχετικά με τις κακοποιητικές συμπεριφορές των γονέων που οδηγούν στην γενικότερη αντίληψη της τοξικής αρρενωπότητας και της πατριαρχίας αλλά και της Marseaux στην προαναφερόμενη τριλογία της σε συνεργασία με τον Brando.

Θεματικοί άξονες| Ενότητα 2η

Η δεύτερη ενότητα του έργου μου ξεκινάει με τη παρουσία εμού και των φίλων μου στο χώρο εργασίας μας τις πρώτες μέρες του καλοκαιριού στην επιστροφή μας. Εκεί καταγράφω τον χώρο και ηχογραφώ τις ομιλίες μας.

Στιγμιότυπο 6 η εισαγωγή της δεύτερης ενότητας στο Ημερολόγιο

Στιγμιότυπο 7 από τη δεύτερη ενότητα στο Ημερολόγιο: Εργασία

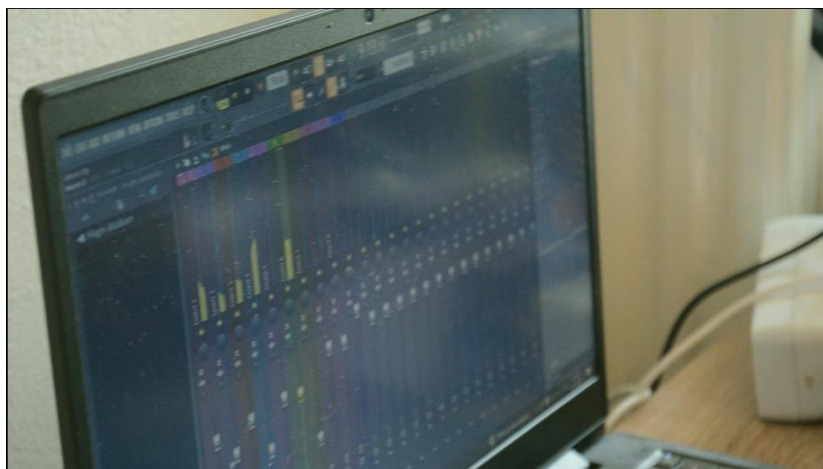

Στιγμιότυπο 8 από τη δεύτερη ενότητα στο Ημερολόγιο: Εργασία

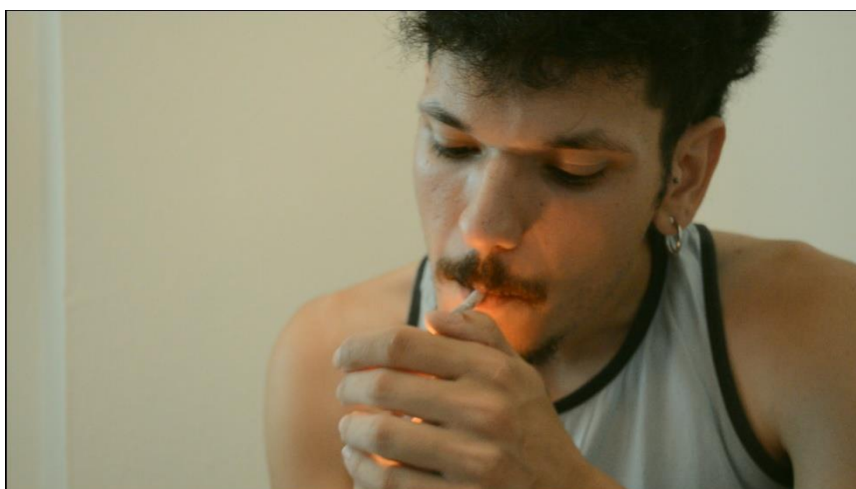

Στιγμιότυπο 9 από τη δεύτερη ενότητα στο Ημερολόγιο: Εργασία

Έπειτα η ιστορία συνεχίζει στο δωμάτιό μου όπου δημιουργώ μία μουσική σύνθεση και ο παιδικός μου φίλος μου εξομολογείται πως θα φύγει από τη χώρα για βιοποριστικούς λόγους. Ακούγοντάς το εμπνέομαι για να δημιουργήσω το δεύτερο κομμάτι με τίτλο «Για τους φίλους» το οποίο αναφέρεται στην δυσκολία μου να διαχειριστώ μία απώλεια βάσει του ασταθές παρελθόντος μου. Με αυτό τον τρόπο φρόντισα να υπάρχει σύνδεση του πρώτου με του δεύτερου κομματιού.

Στιγμιότυπο 10 από τη δεύτερη ενότητα στο Ημερολόγιο: Αποχωρισμός

Στιγμιότυπο 11 από τη δεύτερη ενότητα στο Ημερολόγιο: Αποχωρισμός

Μέσα στη διάρκεια του, παίζουν βιντεοσκοπημένες στιγμές με τους φίλους μου σε διάφορα μέρη και συνθήκες μέσα στα φοιτητικά μας χρόνια.

Για τους φίλους | Απόσπασμα

« Για τους φίλους που φεύγουν και αισθάνεσαι πως σ' άφησαν μες το κενό

Για τους φίλους που μένουν, μα τους άφησες εσύ πίσω πολύ καιρό

Έχω ένα πρόβλημα από παιδί μικρό, σφίγγω τα χέρια μου στον αποχωρισμό

Φοβάμαι πάλι πως η μέρα θα περάσει και το λουλούδι που κρατώ θα με ξεχάσει

{..}

Κι όλο φίλους χαιρετάω και έχω μάθει να ξεχνάω

“Θα πάμε πίσω στα παιδιά;” Τη μαμά όλο ρωτάω

Αυτή κλαίει και κάνω πως δε κοιτάω

Κι όλο φίλους χαιρετάω και έχω μάθει να ξεχνάω

“Θα έρθεις πάλι να μας δεις;” Μία φίλη μας ρωτάω

Τώρα ξέρω την απάντηση και το γιατρό κοιτάω.»⁷

Στιγμιότυπο 12 από τη δεύτερη ενότητα στο Ημερολόγιο: Αποχωρισμός

⁷ Οι τελευταίοι στίχοι κάνουν εμφανές το σύνδρομο εγκατάλειψης που αποκτά ένα παιδί από τη παιδική του ηλικία – ίσως από ένα διαζύγιο- έως και την ενήλική του ζωή από έναν αποχωρισμό φίλου, συντρόφου κτλ.

Θεματικοί άξονες | Ενότητα 3η

Η 3^η και τελευταία ενότητα αφορά την επιστροφή μου στη πόλη που σπουδάζω και τη συνάντησή μου με τη σύντροφό μου. Επέλεξα να δημιουργήσω τη συγκεκριμένη ενότητα και έπειτα το ακόλουθο κομμάτι καθώς η ραπ σκηνή ήταν ανέκαθεν ομοφοβική και ελάχιστοι καλλιτέχνες είχαν και έχουν το θάρρος να μιλήσουν ανοιχτά για τη σεξουαλικότητά τους.⁸ Στη συνάντησή μας και στη βόλτα μας ακολουθεί ένας σκηνοθετημένος διάλογος από αληθινά όμως γεγονότα σχετικά με τη καλοκαιρινή μου διαμονή στο σπίτι μου και τελειώνει με το ερώτημα που ξεκίνησε η ταινία. Η απάντηση βρίσκεται στον τίτλο του τελευταίου τραγουδιού.

Στιγμιότυπο 13 η εισαγωγή της τρίτης ενότητας στο *Ημερολόγιο*

⁸ Ο πρώτος έλληνας ράπερ που δήλωσε ανοιχτά πως είναι ομοφυλόφιλος ήταν το Βδέλυγμα (Αντώνης Μανουσάκης) με το κομμάτι του «Γκει 04» οποίος αυτοκτόνησε σε ηλικία 28 ετών το Μάρτιο του 2018.

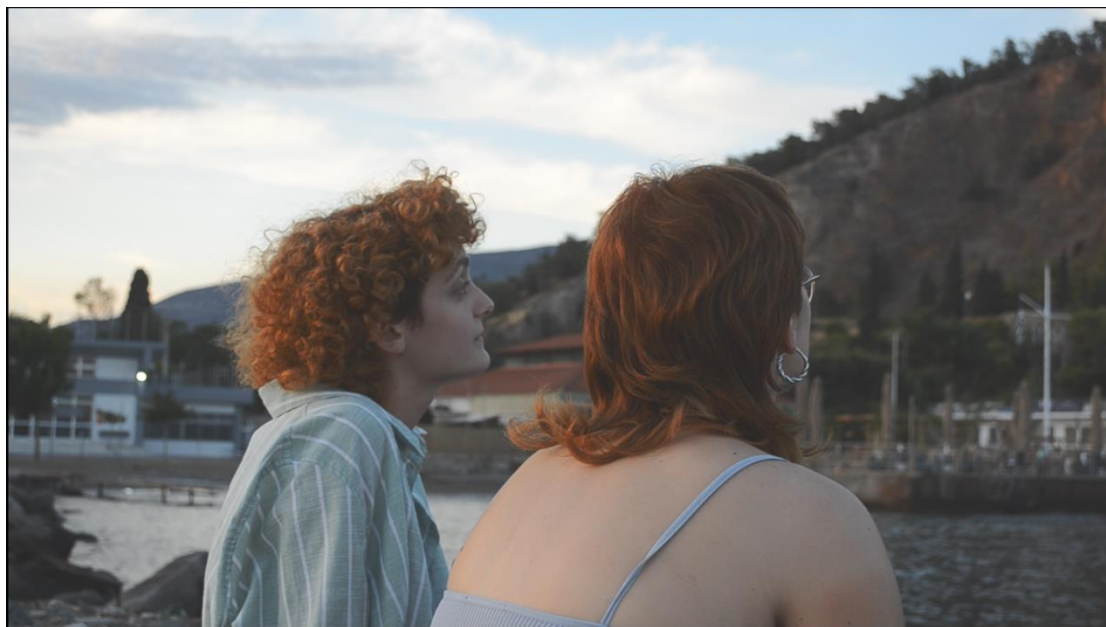
Εκείνο το Καλοκαίρι δε Τελείωσε Ποτέ | Απόσπασμα

*«Πέρασαν δύσκολα οι νύχτες
Οι φόβοι μου ήταν δαίμονες και φρίκες
αυτό το σπίτι χόρτασε από λύπες, μετά ήρθε
Και ενώ δεν ευνοούσαν οι συνθήκες
του παραθύρου βρήκες τη ρωγμή και σαν τον ήλιο μπήκες*

*φώτισε το δωμάτιο κι οι τοίχοι του δεν ήταν πλέον γκρι
Η μοναξιά είναι εκεί αλλά μπορεί
για λίγο να ξεχάσουμε τις ήττες
να αφήσουμε ασπίδες και να λησμονήσουμε τη φυλακή*

{..}

*Θα μου διδάξεις πως η αγάπη δε πονά τελικά
Κι όταν πονάει είσαι εκεί και τη γιατρεύεις ξανά
Μαζί σου έμαθα να προσπαθώ για εκείνη
Βγάλε πάλι φτερά για άλλη μια φορά ακόμα ».*

Στιγμιότυπο 14 από τη τρίτη ενότητα στο Ημερολόγιο: Συνάντηση

Ντοκιμαντέρ και Μυθοπλασία: Η έννοια του Docufiction.

Ένα σημαντικό μέρος του ντοκιμαντέρ στηρίζεται στην υποθετική πραγματικότητα. Κι αυτό γιατί υποτίθεται πως οι θεατές παρακολουθούν τους πραγματικούς ανθρώπους σε πραγματικές συνθήκες και γεγονότα, με τα πραγματικά τους ονόματα και στοιχεία. Πολλές φορές, σε αντίθεση με τις ταινίες μυθοπλασίας, ο τρόπος γυρισμάτων ενός ντοκιμαντέρ είναι διαφορετικός καθώς οι κάμερες είναι φορητές και η καταγραφή του ήχου είναι άμεση. Συγχρόνως στα ντοκιμαντέρ δεν υπάρχει κάποιο μεγάλο σενάριο ή «χτισμένοι» χαρακτήρες, δεν είναι τίποτα σκηνοθετημένο, δεν υπάρχει εξ αρχής, αρχή μέση και τέλος. Ο μόνος τρόπος να παρακολουθήσουμε την ιστορία είναι η φορητή κάμερα και ο ήχος. Πολλοί παραγωγοί των ντοκιμαντέρ λένε πως η έκπληξη και η ανακάλυψη είναι μέρος της δουλειάς τους (UK essays, 2025). Στη συνέχεια όμως όταν φτάσουμε στο μοντάζ διακρίνουμε πως εν τέλει ακόμα και τα εν λόγω έργα μπορούν να χειραγωγηθούν. Πολλές φορές όταν οι συνθήκες δεν ευνοούν σχετικά με τη διαδικασία γυρισμάτων ή τον τόπο αυτών, οι κινηματογραφιστές ενδέχεται να ξανά γυρίσουν τις σκηνές με τους μάρτυρες, συνεντευξιαζόμενους ή να τους στήσουν στη κάμερα, για να μιμηθούν την πραγματικότητα επιτελώντας έτσι τον δραματοποιημένο κινηματογράφο. Παρόλο που πολύς κόσμος των ντοκιμαντέρ προσπαθεί να αποφεύγει μεθόδους κινηματογράφησης που αγγίζουν τα όρια της μυθοπλασίας, είναι γεγονός πως στη σημερινή και ψηφιακή εποχή τα όρια μεταξύ ντοκιμαντέρ και μυθοπλασίας ρευστοποιούνται. Ως επακόλουθο, στην αρχή του εικοστού αιώνα, με πρωτεργάτες τους δημιουργούς μεικτών ντοκιμαντέρ Flaherty⁹, Verton και JorisIvens, εμφανίζεται ένα νέο είδος ντοκιμαντέρ, το docufiction: η ντοκιμυθοπλασία ή αλλιώς τεκμηριωμένη μυθοπλασία. Πρόκειται για ένα κινηματογραφικό έργο που απαρτίζεται από στοιχεία του ντοκιμαντέρ και της μυθοπλασίας σε δομή και ύφος και καθιερώθηκε σαν αυτόνομο είδος από τα έργα των Antonioni, Resnais, Varda, Marker, Jean Rouch, Johanvander Keuken και Robert Kramer.

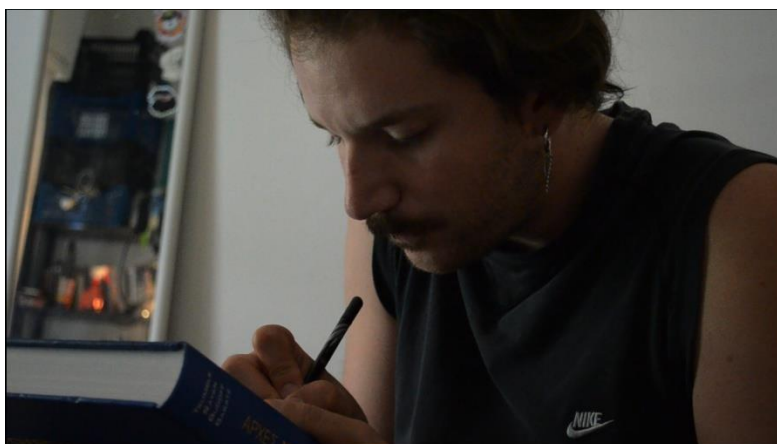
Στιγμιότυπο 1 από το ντοκιμαντέρ «Ο Νανούκ του Βορρά, 1922»

⁹ Ο Robert Flaherty θεωρείται ο πατέρας του ντοκιμαντέρ και θεσπιστής της τεχνικής αναπαράστασης καθώς δημιούργησε το πρώτο ανθρωπολογικό μεγάλου μήκους ντοκιμαντέρ (διάρκεια: 1 ώρα και 18 λεπτά) που ονομάζεται «Ο Νανούκ του Βορρά» και αναφέρεται στην καταγραφή της ζωής των Εσκιμώων Inuit. Στο εν λόγω έργο ο Flaherty ζήτησε από Εσκιμώους ηθοποιούς να παίξουν τους εαυτούς τους.

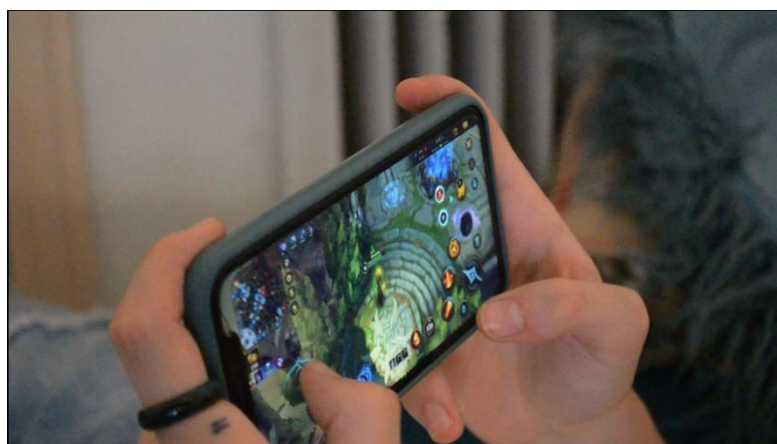
Σύγκριση του Ημερολογίου με το Cinéma Vérité

Το Cinéma Vérité είναι ένας γαλλικός όρος που στα ελληνικά μεταφράζεται ως «κινηματογράφος-αλήθεια». Πρόκειται για ένα γαλλικό κίνημα της δεκαετίας του 1960 με θεματολογία τη καταγραφή των ανθρώπων σε καθημερινές καταστάσεις με φυσικότητα και απλότητα. Τα εργαλεία που χρησιμοποιεί είναι ελάχιστα. Φορητές κάμερες -χωρίς τρίποδα φώτα και περεταίρω εξοπλισμό- και ήχο. Οι κινηματογραφιστές ακολουθούσαν μία διαφορετική μέθοδο καταγραφής και βιντεοσκόπησης καθώς πρώτα ηχογραφούσαν τους ανθρώπους και έπειτα βιντεοσκοπούσαν και τα ένωναν στο τελικό μοντάζ.

Στο δικό μου έργο επέλεξα αυτή τη μέθοδο στη μεγαλύτερο κομμάτι του. Συγκεκριμένα, στην αρχή του, οι φίλοι μου που παίζουν βιντεοπαιχνίδια και ζωγραφίζουν μιλάνε χωρίς κάποιο σενάριο και χωρίς να ξέρουν πως πρόκειται για λήψεις που θα χρησιμοποιηθούν αργότερα. Ακόμη, η βιντεοσκόπηση του χώρου εργασίας στη 2^η ενότητα του έργου γίνεται σε διαφορετική χρονική στιγμή με τον διάλογο εκεί. Στη συνέχεια ένωσα τις εικόνες του χώρου με το διάλογο όπως ακριβώς γίνεται και στο Cinéma Vérité.

Στιγμιότυπο 15 από τη πρώτη ενότητα στο Ημερολόγιο: Λίγο πριν την επιστροφή

Στιγμιότυπο 16 από τη πρώτη ενότητα στο Ημερολόγιο: Λίγο πριν την επιστροφή

Σύγκριση του Ημερολογίου με τη Σελήνη, 99 ερωτήσεις

Μία ταινία που με ενέπνευσε για κάποιες βασικές ιδέες του Ημερολογίου ήταν η ταινία της ελληνίδας σκηνοθέτριας Ζακλίν Λέντζου¹⁰, «Σελήνη, 99 Ερωτήσεις». Στην εν λόγω ταινία η Άρτεμις, η πρωταγωνίστρια της ταινίας επιστρέφει μετά από χρόνια στο πατρικό της για να φροντίσει τον αυστηρό πατέρα της ο οποίος πάσχει από πολλαπλή σκλήρυνση. Εκεί, έρχεται σε επαφή με τη παιδική της ηλικία και συγχρόνως προσπαθεί να ξανά φτιάξει τη σχέση της μαζί του. Η παρούσα σκηνοθέτρια σε μία συνέντευξή της στην Καθημερινή, σε μία ερώτηση σχετικά με τις οικογενειακές σχέσεις, είχε αναφέρει: *«Είναι οι πρώτες σχέσεις που συνάπτουμε. Είναι το έναυσμα των πάντων και σίγουρα το έναυσμα για μένα από όταν ξεκίνησα να γράφω, στα έξι μου χρόνια. Θυμάμαι πως ένιωθα τόση μοναξιά, που μόνο γράφοντας είχα την αίσθηση ότι κάτι γίνεται. Πάντως, δεν κάνω ταινίες με οικογενειακά θέματα για να τα λύσω. Δεν πιστεύω καθόλου στην ταινία-θεραπεία, είναι μπανάλ. Ωστόσο με βοηθάει στο να καταλαβαίνω καλύτερα τους ανθρώπους. Σαν εργαλείο.»* (Συνέντευξη στην Καθημερινή)

Σίγουρα τα έργα δεν είναι ίδια όμως συγχέονται σε κάποια συγκεκριμένα σημεία. Πιο συγκεκριμένα σε μια σκηνή η πρωταγωνίστρια ακούει στο CD Player του πατρικού της ένα παλιό λαϊκό τραγούδι που ονομάζεται «Άσε με να φύγω» ενώ πίνει καπνίζει και στριφογυρίζει νευρικά στη καρέκλα της, κάνοντας εμφανή την απελπισία και την απόγνωση της.

Η σκηνή αυτή μου άρεσε αρκετά και έτσι εμπνεύστηκα και δημιούργησα μία σκηνή στην οποία ακούω ένα παλιό λαϊκό τραγούδι που ονομάζεται «όλες του κόσμου οι Κυριακές» στο μπαλκόνι του πατρικού μου, λίγο πριν φύγω από εκείνο, ενώ κουρασμένη και μπερδεμένη ξεσπάω στο τετράδιο μου, με σκοπό να γράψω ένα καινούργιο τραγούδι που αφορά τη συγκεκριμένη ενότητα του έργου.

¹⁰ Η Ζακλίν Λέντζου γεννήθηκε στην Αθήνα το 1989 και σπούδασε στη σχολή κινηματογράφου του Λονδίνου το 2013. Σύμφωνα με το ArtWorks *«Η δουλειά της περιστρέφεται γύρω από μη παραδοσιακά σχήματα οικογενειών και των άμεσων συνεπειών τους στην ύπαρξη, τη μοναξιά και το κατασκεύασμα του ονείρου.»* Συμμετέχει σε 9 υποψηφιότητες από το 2016 με τις πιο πρόσφατες στην Ελληνική Ακαδημία Κινηματογράφου (2017,2019,2021,2022) και στα βραβεία Teddy (2021). Το 2019 πήρε το βραβείο Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου καλύτερης ταινίας μικρού μήκους με την ταινία «Έκτορας Μαλό: Η τελευταία μέρα της χρονιάς».

Στιγμιότυπο 1 από την ταινία Σελήνη, 99 Ερωτήσεις

Στιγμιότυπο 17 από τη τρίτη ενότητα στο Ημερολόγιο: Λίγο πριν τη συνάντηση

Παράλληλα η ιδέα με τις διαχωριστικές εικόνες με τις οποίες γίνεται η αλλαγή των ενότητων αναφέρεται επίσης στην παραπάνω ταινία, με τη διαφορά πως εκεί υπήρχαν κάρτες ταρώ και όχι τετράδια με στίχους και εικόνες. Τέλος, η αισθητική της ταινίας μου κρύβει αρκετά σημεία που μοιάζουν με τη ταινία της Λέντζου.

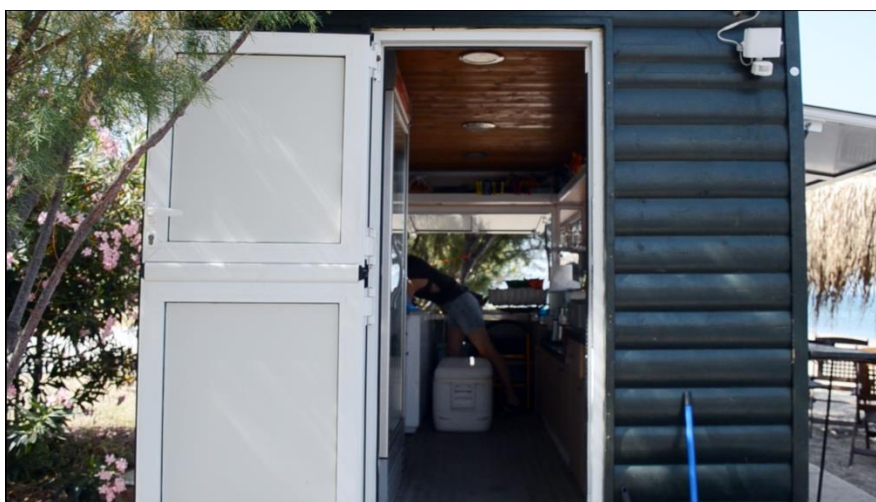
Στιγμιότυπο 2 από τη ταινία Σελήνη, 99 Ερωτήσεις

Στιγμιότυπο 18 η εισαγωγή της δεύτερης ενότητας στο Ημερολόγιο

Γυρίσματα και διαδικασία

Η ταινία γυρίστηκε κυρίως από εμένα την ίδια με μία κάμερα μέτριας ποιότητας με ενσωματωμένο μικρόφωνο και ένα κινητό. Στα γυρίσματα με βοήθησαν κάποιοι φίλοι μου. Τα κομμάτια ηχογραφήθηκαν στο δωμάτιό μου και τη μίξη και το μάστερ τα επιμελήθηκε ο Δημήτρης Γλάρος (DGee). Τη σκηνοθεσία και το σενάριο να ανέλαβα εγώ και το χρώμα ο Ερμής Κατσαούνης. Ακόμη, τα πλάνα έλαβαν χώρα κυρίως στο σπίτι μου, στο χώρο εργασίας μου και σε άλλα εξωτερικά πλάνα. Η διαδικασία ήταν αρκετά κουραστική καθώς ήμουν σχεδόν ολομόναχη όμως είμαι αρκετά ευχαριστημένη που κατάφερα να υλοποιήσω την ιδέα μου και να δοκιμάσω κάτι καινούργιο.

Στιγμιότυπο 19 από τη δεύτερη ενότητα στο Ημερολόγιο: Εργασία

Στιγμιότυπο 20 από τη τρίτη ενότητα στο Ημερολόγιο: Λίγο πριν τη συνάντηση

Επίλογος

Η ταινία μου «*Ημερολόγιο*» περιέλαβε το μείγμα των δύο ειδών τέχνης που ασχολούμαι. Τη μουσική και τον κινηματογράφο. Ήταν ένα αρκετά ευχάριστο πρότζεκτ μέσω του οποίου εμπιστεύτηκα παραπάνω τις ικανότητές μου στη συγγραφή, τη σύνθεση και τη παραγωγή βίντεο και σκηνοθέτησα ένα έργο βασισμένο σε αληθινά και φυσικά γεγονότα της καθημερινότητας. Η έκφραση και η δημιουργία είναι αναγκαία στη σημερινή εποχή ειδικότερα όταν εμπεριέχει στοιχεία επαναστατικά και φορτισμένα συναισθηματικά. Επιπρόσθετα, το έργο παρόλο που αποτελεί ένα μουσικό ντοκιμαντέρ με στοιχεία μυθοπλασίας και πολύ λίγο σενάριο, χρωματίζεται από έντονα συναισθήματα και καταστάσεις που θεωρούνται ταμπού για την ελληνική ραπ σκηνή του σήμερα και γενικότερα τον κόσμο της τέχνης στην Ελλάδα. Από τη προσωπική μου έρευνα και έπειτα δημιουργία, κατάλαβα πως η γυναικεία παρουσία στην ελληνική ανδροκρατούμενη ραπ σκηνή μπορεί να καταρρίψει αρκετά στερεότυπα και να ανοίξει νέες πόρτες για καινούργιες ιδέες που επαναπροσδιορίζουν τη ραπ μουσική μέσα από προσωπικά βιώματα και έντονες καταστάσεις. Είναι εμφανές πως παρόλο που υπάρχουν κοινά βιώματα ανάμεσα στα δύο φύλλα, το πώς βιώνονται είναι εντελώς διαφορετικό. Αναμφίβολα, η παρουσία της πατριαρχίας λαμβάνει χώρα και στις δύο περιπτώσεις. Τέλος, όσον αφορά τη γενικότερη εικόνα του έργου, δεν έχει τόσο σημασία ο καλός εξοπλισμός για την υλοποίηση μίας ιδέας, όσο η ίδια η ιδέα.

Εδώ θα βρείτε την ταινία *Ημερολόγιο*: <https://youtu.be/cRLaO8cqD8s>

Βιβλιογραφία

Α. Βιβλία και άρθρα

563, M. (2020). Hip Hop Journal. Στο M. 563, *Hip Hop Journal* (σ. 208). Dokument Press.

563, M. (2020). *Hip Hop Journal A Daily Planner*. Dokument Press.

Iandoli, K. (2019). *God Save the Queens: The Essential History of Women in Hip-Hop*. Dey Street Books.

Κουκλάδα, Α. (2022). Χαρά, Mira & Σεμέλη Μιλούν για το Hip-Hop και τον Σεξισμό. Vice. Ανακτήθηκε από: <https://www.vice.com/el/article/7kb4vq/xara-mira-and-semelh-miloun-gia-to-hip-hop-kai-ton-se3ismo>

Τσίρος, Γ. (2020). Girl Power: Το ελληνικό ραπ είναι (και) γυναικεία υπόθεση. Max Mag. Ανακτήθηκε από: <https://www.maxmag.gr/mousiki/girl-power-to-elliniko-rap-einai-kai-gynaikeia-yprothesi/>

Παππά, Μ. (2021). EXPE: Το ελληνικό ραπ ως γυναικεία υπόθεση. Lifo. Ανακτήθηκε από: <https://www.lifo.gr/culture/music/expe-elliniko-rap-os-gynaikeia-yprothesi>

Εύα Στεφανή, 2015, 10 κείμενα για το ντοκιμαντέρ, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα

Errol Morris, 2015, A filmmaker ponders the verité in cinema, The Boston Globe

Artworks. Ζακλίν Λέντζου. Ανακτήθηκε από: <https://www.art-works.gr/fellows/zaklin-lentzoy/>

Β. Δισκογραφία

Mira, *Νότα Πε*, Ανεξάρτητη Κυκλοφορία, Dozen Minds, 2021

Semeli, *Ακυκλοφόρητο 1*, Ανεξάρτητη Κυκλοφορία, Dozen Minds, 2021

Semeli, *Ακυκλοφόρητο 2 (Μπουφάν)*, Ανεξάρτητη Κυκλοφορία, Dozen Minds 2021

Penny, *Vasilissis*, Ανεξάρτητη Κυκλοφορία, PENNY 2021

Marseaux, *Πολυαιθύλιον*, Chica, Minos EMI 2021

Marseaux, Brando, ????????, Rosa Vamva, CKND Records 2019

Brando, *Διαζύγιο*, Δεσμοί Αίματος, CKND Records 2020

Brando, Marseaux, *Μαργαρίτα*, Δεσμοί Αίματος, CKND Records 2020

Brando, Εκ των Έσω, *Αμαρτίες Γονέων*, Δεσμοί Αίματος, CKND Records 2020